

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Закарпатської** області щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2020 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Закарпатської області в IV кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Закарпатської області** у IV кварталі 2020 року свідчать, що на тлі посилення карантинних заходів респонденти прогнозують суттєве зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та стримано оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікується помірна інфляція. Девальваційні очікування залишаються високі.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні** високими темпами: баланс відповідей – «мінус» 40.0% (у попередньому кварталі – 0.0%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 24.4%;
- **помірне зростання цін на споживчі товари та послуги**: 90.0% респондентів очікують зростання цін не більше, ніж на 7.5% (у попередньому кварталі – 70.0%), у цілому по Україні – 49.2%. **Головним чинником інфляції** всі респонденти називають курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **високий рівень девальвації національної валюти**: знецінення гривні відносно долара США очікують 90.0% респондентів (у попередньому кварталі – 90.9%), у цілому по Україні – 87.1%;
- **фінансово-економічний стан на поточному рівні**: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 9.1%) (таблиця). У цілому по Україні очікується незначне поліпшення фінансово-економічного стану – 1.3%;
- **зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції**: баланс відповідей – «мінус» 20.0% (у III кварталі 2020 року – 0.0%) (таблиця). Обсяги реалізації продукції на зовнішньому ринку залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0% (у III кварталі 2020 року – «мінус» 20.0%). У цілому по Україні очікується помірне зростання обсягів реалізації: баланси відповідей – 7.1% та 3.8% відповідно;
- **скорочення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 20.0% та «мінус» 10.0% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 9.1% та 9.1% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 4.5% та 3.8% відповідно;
- **істотне скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 30.0% (у III кварталі 2020 року – «мінус» 18.2%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 9.9%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купуються, стрімкішими темпами** (баланс відповідей – 80.0%), ніж на **товари/послуги власного виробництва** (баланс відповідей – 30.0%) (у попередньому кварталі – 81.8% і 63.6% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатиме курс гривні до іноземних валют (зазначили 70.0% респондентів) (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника**: баланси відповідей – по 40.0% (у попередньому кварталі – 27.3% та 45.5% відповідно) (графіки 4, 6).

Головним чинником, що обмежує спроможність підприємств нарощувати виробництво, залишається недостатній попит (зазначили 60.0% респондентів) (графік 5).

Підвищилися очікування підприємств області щодо зростання потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти планують брати банківські кредити тільки в національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти назвали занадто високі ставки за кредитами та невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання (оцінки впливу зросли) (графік 10).

Усі респонденти області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.9%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

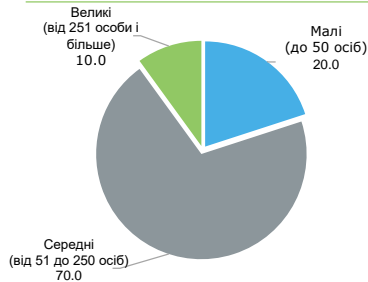
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий** третій квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 40.0% (у III кварталі 2020 року – «мінус» 18.2%), у цілому по Україні – «мінус» 3.2%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** знизився і є **нормальний**: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 20.0%);
- **підприємства області можуть задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей**: баланс відповідей – 10.0% (у III кварталі 2020 року – 18.2%).

Паспорт вибірки^{1,2}

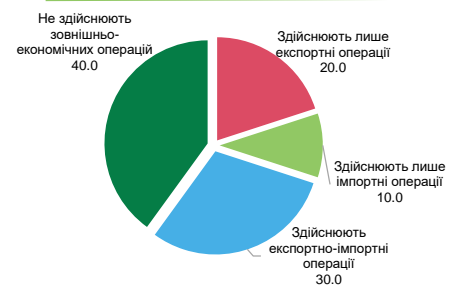
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

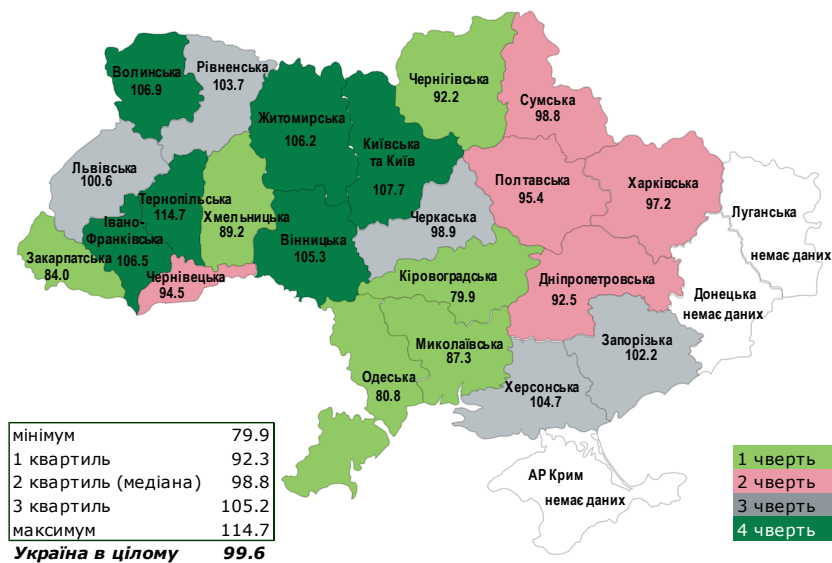

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 06–25 листопада 2020 року;
- опитано всього 10 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Закарпатської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.	III кв. 2020 р.	IV кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	36.4	0.0	18.2	-9.1	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	45.5	-18.2	18.2	0.0	-20.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	20.0	20.0	-30.0	-9.1	-20.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	36.4	30.0	-9.1	9.1	-10.0
кількості працівників	0.0	-54.5	0.0	-18.2	-30.0

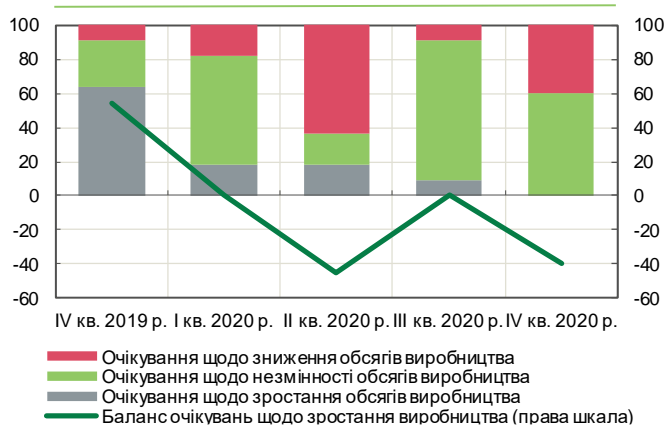
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

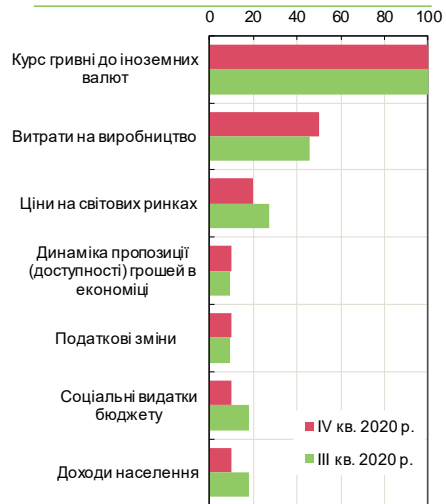
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

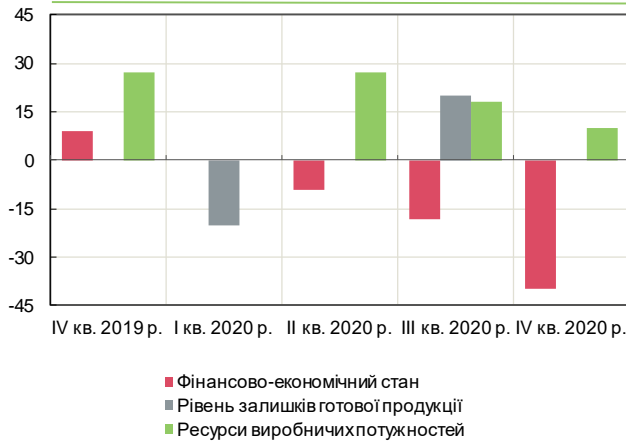
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

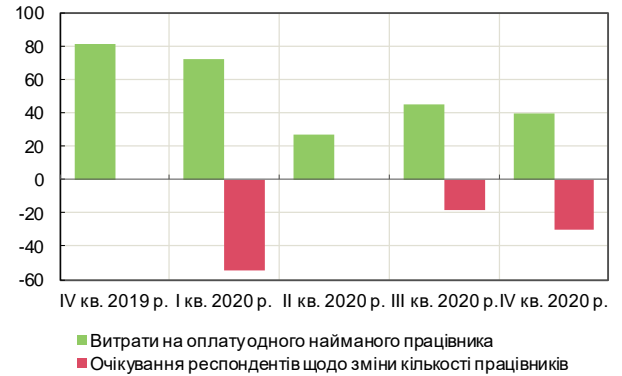
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

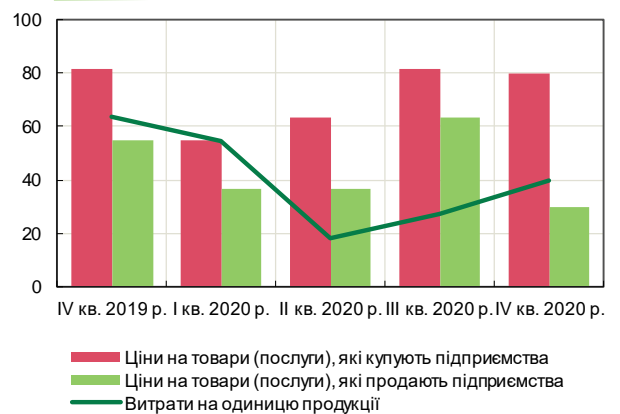
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

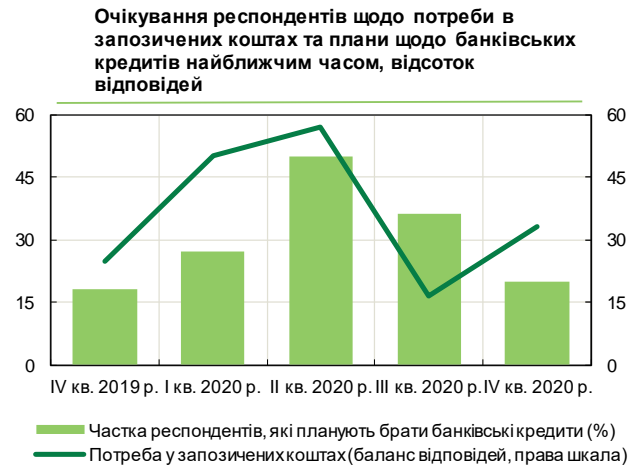
Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

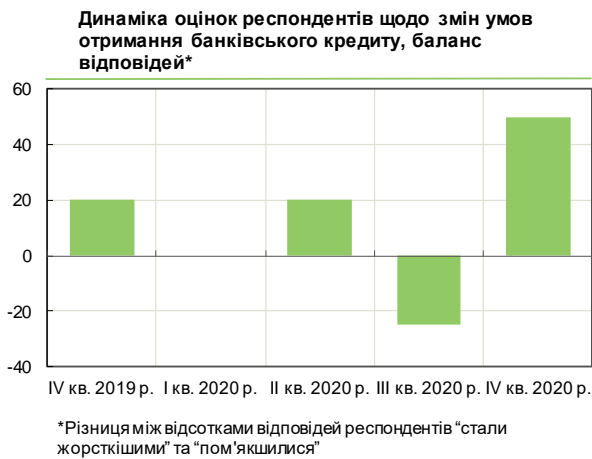
Графік 7

Графік 8

Графік 9

Графік 10

